

60 DE ANI AI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MEDICAL SUPERIOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ion Ababii, rector al USMF „Nicolae Testemițanu”,
profesor universitar, academician, Om emerit

Biografia învățământului medical superior din Republica Moldova începe în luna octombrie 1945 o dată cu fondarea Institutului de Stat de Medicină din or. Chișinău, iar evoluția în timp a acestui așezământ a fost definită incontestabil și chiar decisiv în anumite momente istorice de prestația profesionistă și de virtuțile personale ale titularilor acestuia.

Rectorii Universității

Ipatie Cristofor Sorocean	- medic emerit al Republicii Moldova (1945 - 1948)
Nicolae Alexandru Harauzov	- doctor în medicină, conferențiar universitar (1948 – 1951)
Leonid Afanasie Ganul	- doctor în medicină, conferențiar universitar (1951 – 1953)
Nicolae Tihon Starostenco	- doctor habilitat în medicină, profesor universitar, Om emerit al Republicii Moldova (1953-1959)
Nicolae Andrei Testemițanu	- doctor habilitat în medicină, profesor universitar, Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova (1959 – 1963)
Vasile Cristofor Anestiadi	- doctor habilitat în medicină, profesor universitar, academician al A.Ș. R.M., Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova (1963 - 1986)
Leonid Nicolae Cobâleanschi	- doctor habilitat în medicină, profesor universitar, academician al A.Ș. R.M., Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova, Om emerit (1986 - 1994)

Preistoria acestui eveniment este legată, în primul rând, de Institutul de Medicină nr. 1 din or. Leningrad (astăzi Sankt-Petersburg), care în perioada celui de-al doilea război mondial a fost evacuat la Kislovodsk și în luna mai 1942 și-a început activitatea ca filială a institutului de bază din Leningrad. În scurt timp filiala mai încorporează în rândurile sale profesori și studenți ai Institutului de Medicină nr. 2 din Leningrad și din alte institute de medicină din Rostov-pe-Don, Simferopol, Krasnodar ș.a., iar în octombrie 1943, în componența filialei se integrează, de asemenea, colaboratori și studenți ai Institutului de Pediatrie din Leningrad, refugiați în or. Barnaul.

La 26 aprilie 1944, filialei i se conferă statutul de Institut de Medicină din Kislovodsk, care apoi, în urma adresării Consiliului de Miniștri al RSS Moldovenești, prin dispoziția Consiliului de Miniștri al URSS și prin ordinul Comitetului Unional pentru Problemele Școlii Superioare și al Comisariatului Sănătății al URSS, este transferat la Chișinău și transformat în Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Astfel, noua instituție de învățământ superior din Moldova a moștenit vechile și frumoasele tradiții didactico-științifice și medicale ale câtorva din cele mai valoroase școli medicale din Rusia.

Din Kislovodsk la Chișinău au fost transferați profesorii, colaboratorii și studenții anilor II – V, biblioteca, laboratoarele și o parte din dotarea tehnico-materială a institutului. La Chișinău institutul și-a început activitatea cu o singură facultate – cea de medicină – în frunte cu decanul Mihail Borzov, care includea 33 de catedre cu un potențial intelectual constituit din 20 de doctori habilitați, 23 de doctori în știință și din cca 1000 de studenți.

Astăzi constatăm cu mândrie că printre fondatorii instituției noastre au fost reprezentanții multor școli medicale cu renume din Rusia, Ucraina, Belarus. Printre primii profesori au fost A.P. Lavrentiev, S.M. Rubașov, V.L. Stârikovici, F.E. Agheicenکو, B.I. Șarapov, A.N. Molohov, A.S. Furman, S.A. Blinkin, A.A. Zubkov, N. Kornetov, F. M. Golub, M.V. Moghilov, A.N. Lvov, N. Starostenko, M.V. Borzov, L.G. Bogaciova, L.A. Rozenier, V.P. Cekurin, I.N. Kurlov, N.N. Kuznețov, N.A. Nikogosian, S.I. Lealikov, B.M. Kurțer, A.K. Kramer, S.S. Prilejaev, conferențiarul A.A. Troițki, B.I. Leonov.

Pe umerii primului director al institutului, Ipatie C. Sorocean, fost viceministru al Sănătății, medic emerit al republicii, a căzut marea responsabilitate pentru rezolvarea problemelor organizatorice și funcționarea normală a instituției. În condiții extrem de complicate, în orașul ruinat și devastat de război, grație spiritului organizatoric relevant, înaltului simț al responsabilității și calităților neordnate cu care l-a înzestrat natura, Ipatie Sorocean, ajutat de o comisie specială, creată de Comisariatul Poporului pentru Ocrotirea Sănătății al RSSM, a depus mari eforturi pentru cazarea operativă a efectivului de profesori și studenți, sosiți din Kislovodsk, și începerea cursurilor de studii.

La anul întâi au fost înmatriculați 240 de studenți, majoritatea absolvenți ai liceelor din Chișinău, Bălți, Orhei, feciori și fiice de agricultori și intelectuali, o parte fiind combatanți demobilizați. Procesul de instruire a demarat în condiții extrem de dificile: încăperi neîncălzite, insuficiență de mobilier, de instrumentar de laborator, reactive, material didactic – instructiv, de manuale, insuficiență de paturi în staționările clinice. Tabloul acestei prime etape din istoria universității ar fi incomplet, dacă s-ar trece cu vederea nivelul oribil de trai al studenților, prost alimentați și rău îmbrăcați.

În pofida tuturor dificultăților de ordin social și individual, studenții de la medicină au manifestat o disciplină exemplară și o atitudine extrem de conștiincioasă față de studii. La pregătirea serioasă a studenților rolul decisiv l-a avut cadrul profesoral-didactic, care se distingea printr-un înalt profesionalism și disciplină de muncă, o cultură generală elevată și un comportament ireproșabil. Deja la finele primului an de studii doi dintre studenți, și anume Constantin Țîbîrnă și Stepan Luțenco, au devenit bursieri staliști (pe atunci cea mai valoroasă bursă). Ambii ulterior au devenit chirurși, profesori universitari, șefi de catedră. Din prima promoție (1946) a institutului din Chișinău au făcut parte asistenții de mai târziu V.V. Mișcenکو, T.A. Zaharov, I.G. Șroit, N.M. Kolesnikov.

Concomitent cu procesul de învățământ, chiar din primul an de funcționare a institutului, datorită potențialului său intelectual valoros, s-a pus temelia unei activități științifice prodigioase, s-au creat principalele direcții de cercetări științifice, care reflectau cele mai importante probleme regionale ale sănătății populației pentru acea perioadă, printre care erau: consecințele traumatismelor de război, tuberculoza, malaria, infecțiile intestinale, bolile contagioase etc. Deja în 1946, la numai jumătate de an de la înființarea institutului, a avut loc prima conferință științifică a colaboratorilor, iar la numai un an au văzut lumina tiparului primele monografii, elaborate de profesorii F.E. Agheicenکو, L.A. Rozenier, S.N. Rubașov, A.S. Furman, V.P. Cekurin, V.P. Borzov.

La dezvoltarea procesului didactico-științific și la consolidarea accelerată a bazei tehnico-mate-

riale a institutului un rol deosebit l-a avut ajutorul incontestabil acordat de instituțiile de învățământ superior de profil din Moscova, Sankt-Petersburg, Kiev și din alte orașe.

Această perioadă a fost marcată de eforturi susținute pentru atragerea la studii a tineretului băștinaș, ordonarea și perfecționarea continuă a procesului didactic, intensificarea și diversificarea activității comisiilor metodice, specializarea sistematică a medicilor din localitățile rurale, stimularea activității științifice și crearea comisiilor pentru susținerea tezelor de candidat în științe medicale. Prima teză a fost susținută în anul 1949 de către fostul chirurg militar pe front, moldoveanca N.C. Gheorghiu, după care, tot în 1949, și-au susținut tezele M. Ia. Dukelski, I.V.Kirniceanski, M.I. Krasilșcik, Ia.M. Goldberg, I.I. Vilderman.

În anii următori în calitate de obiectiv de suport pentru efectivul institutului au rămas perfecționarea continuă a metodelor și formelor de instruire, intensificarea și lărgirea asistenței acordate instituțiilor medicale de la periferie, inclusiv prin consultații planificate și soluționarea cazurilor dificile și a situațiilor de urgență, extinderea relațiilor de colaborare cu centrele medicale de prestigiu din Rusia și Ucraina. Din anul 1951 se practică pregătirea medicilor specialiști prin ordinatura clinică și a cadrelor didactico-științifice prin aspirantură și doctorantură. Consiliului Științific i se acordă dreptul de a atesta tezele de candidat în științe medicale la 16 specializări.

Începând cu anii '50, se întreprind primii pași în instruirea cadrelor didactice și științifice din rândurile absolvenților institutului, în special dintre reprezentanții populației băștinașe. Numai în primele trei promoții (1950, 1951, 1952) au fost recomandați și promovați 85 de tineri, care ulterior au devenit șefi de catedre, doctori habilitați în medicină, profesori. Printre ei sunt Nicolae Testemițanu, Valentina Halitov, Natalia Cherdivarenco, Pavel Bâtcă, Victor Belousov, Eugen Maloman, Tudor Chiticari, Victor Jița, Eugen Semeniuc, Victor Ghețeu, Roman Coșciug, Iurie Coșciug, Alexandru Diordița, Ion Vovc, Vasile Anestiadi, Gheorghe Paladi, Diomid Gherman, Constantin Țîbîrnă și Alexandru Nacu.

Reprezentanții cadrului profesoral-didactic s-au implicat activ în lucrările Consiliului Științific al MS, în organizarea și conducerea societăților științifice, organizarea și desfășurarea congreselor, simpoziunilor, conferințelor științifice în diverse domenii. În institut se lucra cu perseverență pentru a asigura un nivel proximal de pregătire a cadrelor medicale, care să corespundă exigențelor timpului. Majoritatea specialiștilor instituțiilor medicale din teritoriu erau absolvenți ai Institutului de Medicină din Chișinău.

Are loc specializarea medicilor în diverse ramuri ale medicinei generale (chirurgie, boli interne, neuropediatrie, oftalmologie, ORL, boli infecțioase, dermatovenerologie, psihiatrie), dar pentru a satisface nevoile de cadre în domeniul altor specializări se apela la ajutorul țărilor vecine, care anual pregăteau pentru Republica Moldova (în special, instituțiile din Moscova, Donețk, Odesa, Dnepropetrovsk, Zaporojie, Harkov) câte 25-30 de specialiști. În plan științific se efectuează cercetări ce vizează traumatismul agricol, trahomul, boala ulceroasă, afecțiunile dermatovenerologice. Cercetările științifice în domeniul chirurgical au pus temelia înființării ulterioare a secțiilor specializate de urologie, traumatologie, gastroenterologie, chirurgie toracică.

O atenție sporită în această perioadă se acordă problemei pregătirii cadrelor științifice. În anul 1953 a fost susținută prima teză de doctor habilitat în medicină de către Natalia Gheorghiu. După aceasta, pe parcursul a 10 ani și-au susținut tezele de doctor în științe medicale circa 70 de colaboratori. Printre aceștia sunt nume devenite memorabile în medicina din Moldova: N. Testemițanu, N. Anestiadi, Zoia Gorbușina, I. Tarcov, Iraida Șroit, V. Anestiadi, B. Perlin, C. Țîbîrnă, P. Bâtcă, R. Coșciug, V. Jița, M. Zagarskih, Gh. Paladi, F. Chiticari, Al. Nacu, V. Cant, Natalia Cherdivarenco, Gh. Rudi, D. Gherman, S. Stamatina, Valentina Halitov, E. Maloman etc., tineri savanți, care mai apoi au format, de fapt, cea de a doua generație de conducători ai catedrelor și școlilor științifice medicale din Moldova, aducând contribuții considerabile la pregătirea de mai departe a cadrelor medicale, științifice și didactice.

Insuficiența acută de cadre naționale în domeniul medicinei specializate, în special în cele ale asistenței medicale copiilor și ajutorului stomatologic populației, a determinat necesitatea deschiderii de noi facultăți. Astfel, în anul 1954 pe lângă decanatul Facultății Medicină Generală a fost înființată Facultatea de Pediatrie, decan M. Borzov, iar în 1959 – de Stomatologie, vicedecan Gh. Moscovco. Concomitent cu deschiderea de noi catedre la Chișinău sunt invitați, din diferite centre științifice (prin concurs), o serie de savanți de frunte, printre care profesorii M.A. Poliuhov, P.V. Râjov, A.A. Korovin, A.A. Gladkov, M.V. Zagarskih, M.S. Mihlin ș.a.

Între anii 1959 – 1963 în fruntea Institutului de Medicină din Chișinău pentru prima dată este numit absolventul acestuia, Nicolae Testemițanu, doctor în medicină, profesor universitar, Laureat al Premiului de Stat al R.Moldova, figură proeminentă în cultura medicală și în viața socială a republicii. Visul lui Nicolae Testemițanu era de a apropia nivelul de asistență medicală din localitățile rurale de cel din așezările urbane, net superior pe atunci. În acest scop a fost majorată admiterea la toate facultățile de 2,5-3 ori, astfel ulterior îmbunătățindu-se considerabil asigurarea republicii cu cadre medicale. Cu insistență se susținea politica de pregătire a cadrelor pentru activitatea pedagogică și de cercetare prin intermediul aspiranturii și doctoranturii, de asemenea și în centrele medicale prestigioase de peste hotarele republicii. Se lucra neîncetat asupra îmbunătățirii procesului de instruire, de evaluare și cercetare și acordării asistenței medicale populației, cu orientarea spre indicii de calitate. Se înregistra o participare tot mai activă a colaboratorilor institutului la procesul de fondare și dezvoltare a noilor specialități medicale.

Se știe că medicina este un domeniu dinamic, în care în fiecare an se reînnoiesc datele despre etiopatogenia maladiilor, se desăvârșesc metodele de diagnostic și de tratament, apar noi remedii medicamentoase, se dezvoltă noi opțiuni manageriale ale sistemului de sănătate. Aceasta necesită o perfecționare continuă a cadrelor medicale. În acest scop în anul 1962 a fost deschisă Facultatea de Specializare și Perfecționare a Medicilor – formă eficientă de activitate, în special, pentru medicii din localitățile îndepărtate de centrele medicale republicane, condusă la început de profesorul M. Ghehtman.

Specializarea în domeniul pediatriei a scos în prim-plan așa personalități marcante ca profesorii Natalia Gheorghiu, Tudor Chiticari, Valentina Halitov, V. Ghițau, P. Mogoreanu, Maria Smișnoi ș.a. În alte domenii de specializare îngustă cu succes au activat V. Kuprianov, N. Anestiadi, N.S. Gladărevschi, I.R. Drobinschi, N.V. Fetisov, Ia.B.Reznic, D.F. Skripnicenko, S.D. Goligorski, D.A. Bâtcenco.

În scopul aprofundării activității de cercetare în domeniu tot în anul 1962 a fost fondat Laboratorul Central de Cercetări Științifice, condus pe parcursul a 27 de ani de conferențiarul Anatolie Krâlov, doctor în medicină, Om Emerit al Școlii Superioare. Astfel s-au creat condiții morale și materiale pentru formarea și dezvoltarea școlilor științifice.

Conștientizarea necesității de a intensifica activitatea orientată spre profilaxia maladiilor, crearea condițiilor indispensabile pentru păstrarea sănătății populației s-a materializat în anul 1963, o dată cu fondarea Facultății Medicina Preventivă în frunte cu Valentina Halitov, profesor universitar. Crearea de noi facultăți presupunea și o bază tehnico-materială adecvată. Pentru extinderea spațiilor de studii s-au construit noi edificii – blocurile A și B, în care au fost plasate catedrele teoretice. Au fost înălțate două cămine studențești, pusă temelia taberei de odihnă de la Sergheevka (Ucraina) pentru odihna și întremarea sănătății studenților și profesorilor, fondat Muzeul de Istorie a Institutului de Medicină, înființat Laboratorul „Ocrotirea Sănătății Populației Rurale” ș.a.

În scurt timp Republica Moldova, la capitolul pregătirea cadrelor medicale, a atins nivelurile Ucrainei și Rusiei. Dar se simțea lipsa de cadre de farmaciști cu studii superioare, de aceea în 1964 este fondată Facultatea de Farmacie, inițial condusă de conferențiarul C. Matcovschi.

În institut se depuneau eforturi susținute în vederea modernizării tehnologiei și aplicării procedeelor novatoare de instruire și evaluare, care se elaborau în cele mai avansate colective de profil din fosta URSS. Pentru asigurarea informațională a procesului de învățământ s-au elaborat și procurat manuale, s-a consolidat colectivul profesoral didactic, care era permanent completat cu cadre talente tinere, capabile să soluționeze problemele existente. Se angajau specialiști cu renume din alte republici, activau ritmic organizațiile obștești, a fost ridicat la rang de onestitate și credință patriotismul universitar. Fiecare al șaselea absolvent primea la finele studiilor diplomă de merit. Institutul de Medicină se situează pe poziții premiante la capitolul reușita la învățătură, printre alte așezăminte de învățământ superior din republică.

În anul 1965 Institutul de Stat de Medicină din Chișinău obține titlul de prima categorie și se situează printre primele patru instituții prestigioase (alături de cele din Moscova, Sanct-Petersburg și Kiev) dintre cele 87 de unități de profil din URSS. Institutului i se acordă dreptul la experiment în pregătirea specialiștilor prin subordonatură, din 1965, și prin internatură postuniversitară, din 1968, forme noi de pregătire a cadrelor medicale, care ofereau posibilitatea pregătirii specializate într-un anumit domeniu. Darea în exploatare în 1976 a Spitalului Clinic Republican pentru 1230 de paturi a

consolidat substanțial baza clinică a institutului. Aici au fost amplasate 15 catedre. În preajma SCR s-au construit noi blocuri, în care se află clinicele Cardiologie, Pulmonologie cu Centrul Diagnostic, Oncologie, Nefrologie. Pentru pregătirea viitorilor medici-pediatri și-a deschis larg ușile Centrul de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului. Aceste așezăminte de activitate didactică și clinică devin simultan și centre importante de cercetări științifice. Se înființează o serie de școli științifice de certă valoare, primele fiind întemeiate de profesorii cu școală veche, cunoscători de limbi moderne, promotori ai culturii ruse din domeniile respective. Este vorba de școala lui N.T. Starostenco, B.I. Șarapov, S.M. Rubașov etc.

În primele trei decenii de activitate 42 de savanți ai institutului s-au învrednicit de titlul onorific „Om Emerit în Știință” alții 8 de „Lucrător emerit al școlii de învățământ superior”. Se face mult în vederea educării cadrelor științifico-didactice. Un număr considerabil de aspiranți și doctoranzi sunt delegați în centrele științifice prestigioase, care ulterior au format colectivul profesoral al institutului.

Majorarea numărului de studenți și a cadrului profesoral-didactic a cerut extinderea și consolidarea bazei tehnico-materiale a institutului, crearea unor condiții optime de instruire, cercetare, asistență medicală și de trai studenților și colaboratorilor. Frumoasa tradiție de a construi cât mai multe spații pentru studii și cercetare continuă prin finisarea Blocului Morfologic (1964), darea în exploatare a clădirii LCCȘ (1964), blocului de studii pentru catedrele Facultății Farmacie. Este construită Farmacia Universitară, prima în spațiul fostei URSS, un merit deosebit în fondarea acesteia revenindu-i profesorului Vasile Procopișin, membru corespondent al A.Ș. a R.M., a fost inițiată Clinica Stomatologică ca bază didactico-curativă (1977), condusă la început de conferențiarul Sofia Sârbu și Gheorghe Nicolau, actualmente profesori. S-a pus temelie orașelului studentesc de la Mălina Mică, care a început să crească continuu, au fost construite 14 cămine, cantine, bufete pentru 420 de locuri a fost inaugurat sanatoriul-preventoriu (1974) etc.

Astfel, pe parcursul a patru decenii de existență, datorită subvențiilor statului, care au crescut în această perioadă de 12 ori, s-a creat o solidă bază tehnico-materială, patrimoniu care a fost decisiv pentru supraviețuirea instituției în condițiile economice și sociale existente.

În anul 1990 Institutului de Stat de Medicină din Chișinău i se conferă numele ilustrului savant, organizator al ocrotirii sănătății, profesorului universitar Nicolae Testemițanu. La 28 iunie 1991, printr-o Hotărâre a Guvernului, Institutul este reorganizat în Universitatea de Stat de Medicină „Nicolae Testemițanu”. După cucerirea independenței naționale, universitatea a obținut un înalt grad de autonomie, este deideologizat procesul de învățământ, se întreprind măsuri concrete de modernizare a lui. Au loc schimbări structurale, organizatorice, sunt revăzute programele de studii, acestea fiind orientate spre îmbunătățirea calității instruirii și a activității de cercetare, spre pregătirea profesională și civică a specialiștilor medici și farmaciști.

Trecerea la limba de stat cu grafie latină a necesitat eforturi enorme pentru asigurarea procesului de învățământ cu manuale și materiale didactice în limba română. O parte din ele ne-au fost oferite de colegii din România s-au au fost procurate, altele au fost traduse din limbile rusă, engleză, franceză etc. Corpul profesoral-didactic s-a inclus activ în munca de asigurare informațională a procesului de învățământ, de elaborare a manualelor și a materialelor didactice în limba de stat.

Anii '90 se caracterizează prin extinderea proceselor de democratizare a tuturor sferelor de activitate din societate, fiind oferite șanse unice și perspective de dezvoltare a sistemului de ocrotire a sănătății, științei medicale, sistemului de pregătire a cadrelor.

În urma analizei experienței și principiilor de organizare a învățământului medical superior din Europa Occidentală, SUA, Canada și din alte țări, în Republica Moldova în anul 1991 a fost introdusă pregătirea postuniversitară specializată prin rezidențiat, formă calitativ superioară de pregătire a cadrelor de specialiști medici și farmaciști, aprobată și înalt apreciată de Organizația Mondială a Sănătății. La organizarea și implementarea cu succes a rezidențiatului, elaborarea planurilor și a programelor de studii au muncit cu toată responsabilitatea momentului șefii de catedre prof. E. Maloman, Gh. Ghidirim, Gh. Paladi, P. Bâtcă, C. Țibirnă, M. Corlăteanu ș.a.

Fidel bogatelor tradiții în domeniul instruirii, în activitatea științifică și clinică, colectivul universității, în pofida timpurilor grele, a depus mari eforturi pentru păstrarea bunului nume și a demnității sale: între anii 1985-1994 au fost susținute 60 de teze de doctor habilitat, 150 de teze de doctor în medicină, peste 50 de colaboratori au devenit profesori universitari, 20 conferențieri, 10 savanți au

devenit academicieni și membri corespondenți, iar 7 colaboratori Laureți ai Premiului de Stat din Republica Moldova în domeniul științei și tehnicii, peste 30 de persoane s-au învrednicit de titluri onorifice și de distincții guvernamentale.

În primele cinci decenii de activitate în universitate s-a acumulat o bogată experiență, bazată pe tradițiile predecesorilor, în organizarea procesului de instruire, orientată spre o interacțiune creativă între teorie și practică, axată pe vectorul profesor→student→pacient, autoinstruire și activitate de cercetare. Cele 98 de catedre și cursuri asigurau pregătirea medicilor și a doctoranzilor la 85 de specializări. La fiecare etapă de activitate colectivul universității s-a conformat la necesitățile, cerințele și interesele țării. Destul de semnificativ în acest sens s-a dovedit a fi ultimul deceniu, care se caracterizează prin remanieri și reforme în toate domeniile. Procesele de democratizare au oferit noi perspective de dezvoltare a sistemului ocrotirii sănătății, științei medicale și a sistemului de pregătire a cadrelor medicale și farmaceutice.

Reformarea și adaptarea sistemului de sănătate la exigențele economiei de piață, orientarea lui spre medicina primară, urmată de trecerea la asigurările obligatorii de asistență medicală, stabilirea relațiilor de colaborare cu instituțiile medicale din alte țări au scos clar în evidență problema calității pregătirii cadrelor medicale și farmaceutice.

Restructurarea procesului de instruire a cerut și unele transformări structural-organizatorice. Astfel, prin Hotărârea Guvernului republicii nr. 705 din 18.12.1996 universitatea este denumită Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, noua titulatură reflectând noile sale prerogative funcționale – de pregătire a cadrelor medicale și farmaceutice. Noile forme de asistență medico-sanitară au generat oportunitatea formării preponderente a specialiștilor medici de profil general, fapt ce a determinat integrarea facultăților Pediatrie și Medicina preventivă în facultatea Medicina generală.

Drept rezultat al studierii minuțioase a experienței și practicii învățământului superior medical ale țărilor economic avansate din Occident și din Orient, în 1999 a fost elaborată Carta Universității – legea supremă de activitate, s-a perfectat și definitivat Concepția de instruire universitară și postuniversitară continuă a cadrelor de medici și farmaciști, aprobată de Consiliul Colegial al Ministerului Sănătății în anul 2000 și recunoscută de Organizația Mondială a Sănătății.

Sub egida Ministerului Sănătății al R.M. între anii 1998-2000 au fost elaborate Standardele Educaționale pentru specialități. În prezent s-a finisat perfectarea Standardelor Educaționale la profiluri, fapt ce permite crearea unui mecanism eficient de monitorizare a procesului instructiv și asigurarea calității rezultatului final. Construcția Ariei Europene a Învățământului superior prin intermediul aderării la Procesul de la Bologna a deschis noi perspective pentru învățământul medical superior, de asemenea și pentru universitatea noastră.

Respectând cerințele OMS și pornind de la necesitatea racordării învățământului medical superior din republică la cerințele sistemelor educaționale medicale din Occident și din Orient, în anii 2003 și 2004 au fost revăzute și perfectate planurile de învățământ, care, în special la anii IV-VI, sunt orientate de la tipul reproductiv spre cel cognitiv-științific de asigurare a cunoștințelor și deprinderilor practice, s-a revenit la studierea disciplinelor fundamentale aplicative în clinică, s-a trecut de la curriculumul de tip H la un program curricular de tip Z.

Astfel, din 2001 a debutat realizarea principiului de inițiere timpurie a studenților, începând cu anul I de studii, în activitatea practică în spitale, policlinici, cabinete stomatologice.

O atenție sporită se acordă perfecționării metodologiei didactice, care se realizează prin implementarea tehnologiilor educaționale moderne: studiu de problemă (caz clinic), tehnici interactive, medicină bazată pe dovezi, folosirea pacienților standardizați, a tehnologiilor informaționale moderne, inclusiv a celor virtuale etc. Un suport considerabil la îmbunătățirea procesului de învățământ și de cercetare a apărut o dată cu conectarea universității în anul 1997 la sistemul Internet și crearea în 2002 a Centrului universitar de informare „Infomedica”, dotat cu echipament tehnic modern, inclusiv 66 secții (stații) de lucru pentru accesarea resurselor informaționale electronice. În aceste zile s-au deschis încă trei centre de resurse informaționale în blocurile de studii și căminele studențești.

Pentru optimizarea procesului de învățământ, autoevaluarea cunoștințelor și realizarea cercetărilor științifice, mai multe catedre dispun de clase computerizate, dotate cu calculatoare și programe virtuale. În ultimii ani se pun bazele educației la distanță. În aprilie 2003 a avut loc prima teleconferință între USMF „Nicolae Testemițanu” și Eastern Virginia Medical School (Norfolk, SUA). În

primăvara anului curent a fost organizat un ciclu de perfecționare la distanță pentru medicii-șefi din mun. Bălți. Din anul 2002 a fost implementată evaluarea prin programul computerizat Test-corector, care asigură transparența, obiectivitatea evaluării și securitatea informației. Aceasta a permis a trece la practica de evaluare a cunoștințelor la examenele de promovare și de stat de absolvire în trei etape:

1. Atestarea deprinderilor practice.
2. Test-control computerizat.
3. Examen oral.

Pe parcursul ultimilor ani colaboratorii catedrelor au elaborat cca 120000 de teste, care constituie baza de test-control.

O importanță majoră în pregătirea și perfecționarea clinică a studenților, rezidenților, medicilor cursanți are Centrul Didactic de Testare a Manoperelor Practice, unde instruirea și evaluarea deprinderilor practice și aprecierea utilizării corecte a algoritmilor de diagnostic și tratament se efectuează în baza pacienților standardizați, pregătiți anticipat.

Concomitent cu instruirea universitară, în ultimii 10 ani a suportat o serie de reforme radicale și pregătirea postuniversitară, pentru a corespunde standardelor internaționale în scopul echivalării diplomelor specialiștilor medici și farmaciști în țările de peste hotare. A fost perfecționată metodologia evaluării cunoștințelor la examenele de admitere în rezidențiat. Începând cu anul 1997, în pregătirea postuniversitară prin rezidențiat au fost antrenate centrele medicale raionale din Bălți, Cahul, Orhei, iar din 2003 – din Hâncești, unde rezidenții au participat activ la implementarea asigurărilor medicale obligatorii. Actualmente stagiile rezidenților în raioane au devenit o parte integrantă a programului lor de studii.

În anul 2000 a fost deschisă Facultatea de Rezidențiat și Secundariat Clinic. Peste un an, pornind de la specificul pregătirii specialiștilor, durata studiilor la specializările profilului chirurgical s-a majorat până la 4 ani, iar pentru specializarea neurochirurgie până la 5 ani.

În anul 2002 s-a introdus examenul de licență cu eliberarea Diplomei de Licență la specializarea respectivă în corespundere cu cerințele europene, aprobate la Lisabona.

În prezent universitatea include 5 facultăți: Medicina Generală, Stomatologie, Farmacie, Rezidențiat și Secundariat Clinic și Facultatea de Perfecționare a medicilor, în cadrul cărora își fac studiile 5400 studenți și rezidenți, inclusiv 769 din alte țări ale lumii. Anual universitatea asigură perfecționarea a peste 3000 de medici-cursanți. Din anul 2001 instruirea se realizează în patru limbi (rămână, rusă, franceză și engleză). Bazându-se pe tradițiile moștenite de la înaintași și perfecționând continuu procesul de instruire, actualmente universitatea asigură fiecărui student, rezident și cursant posibilitatea de a se forma și perfecționa ca specialist cu o pregătire fundamentală și profesională în calificarea solicitată.

La cei 60 de ani de la înființare USMF „Nicolae Testemițanu” a devenit un adevărat centru științifico-didactic, potențialul intelectual al căruia constituie circa 1000 de persoane, inclusiv 539 doctori în științe medicale, 140 doctori habilitați și 14 membri titulari și netitulari ai A.Ș. R.M. Alături de procesul de instruire cercetările științifice se efectuează în 106 subdiviziuni (82 catedre, 8 cursuri, 16 laboratoare științifice). Cele mai actuale probleme ale sănătății se studiază în laboratoarele și grupele științifice cu finanțare prioritară din buget, conduse de academicianul Gh. Ghidirim, membrii corespondenți Eva Gudumac, V. Procopișin, profesorii C. Țîbîrnă, V. Hotineanu, V. Prisacari, Vlada-Tatiana Dumbravă, M. Revenco, V. Gudumac, V. Râvneac, Lucia Andrieș, D. Șcerbatiuc, V. Lutan, V. Istrati, dr. Gh. Cușnir.

Rezultatele științifice ale colectivului universității vorbesc de la sine. Numai pe parcursul ultimilor 10 ani de către colaboratorii USMF au fost publicate 15115 lucrări științifice, inclusiv 114 monografii, 468 elaborări metodice și instrucțiuni, 6893 de articole științifice și 7630 de teze în culegeri științifice (fig. 1, 2). Circa 20 % din lucrările științifice sunt publicate în diverse reviste și culegeri de lucrări științifice după hotarele republicii.

Ținem să menționăm cu mândrie că nouă cicluri de lucrări științifice au fost apreciate cu Premiul de Stat al Republicii Moldova în domeniul științei și tehnicii. Laureatul al Premiului de Stat au devenit V. Anestiadi, E. Zota, S. Rusu (1977), pentru ciclul de lucrări în domeniul morfologiei funcționale, histoenzimologiei și ultrastructurii sistemului vascular; N. Testemițanu, V. Guțu, Z. Cobâlean, N. Leșan, I. Pasecinic ș.a. (1983), pentru ciclul de lucrări „Argumentarea științifică multilaterală cu aplicare în practica ocrotirii sănătății a unor forme noi de organizare a asistenței de ambulator spe-

cializate pentru locuitorii rurali”; L.Cobâleanchi, C.Țîbîrnă, V.Bețișor, A.Zorkin, M.Corlăteanu, L.Lăsâi, V.Niguleanu ș.a., pentru elaborarea și aplicarea în practică a complexului de tratament patogenetic argumentat al tratamentelor grave cu aplicarea sistemului automatizat de dirijare în medicina de urgență și a calamităților; V. Ghicavâi, S.Sârbu (1996), pentru lucrarea *Fitoterapia afecțiunilor stomatologice*, E.Gladun, V.Friptu, M.Ștemberg, N.Corolcova (1998), pentru manualul *Ginecologie neoperatorie*, D.Gherman (1998), pentru lucrarea *Paralizia cerebrală vasculară: factori de risc și profilaxia*, Gh.Paladi (2001), pentru manualul *Ginecologia*, A.Spânu, C.Țîbîrnă, V. Hotineanu ș.a. (2004), pentru manualul *Chirurgie*, V.Ghicavâi ș.a. (2004), pentru Elaborarea medicamentelor noi autohtone și implementarea lor în practica medicală.

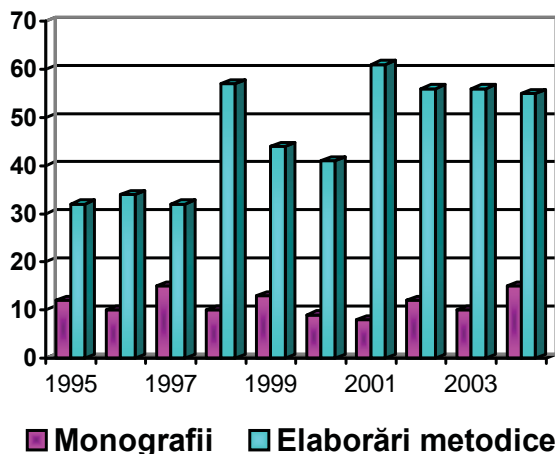

Fig. 1. Editarea monografiilor și a elaborărilor metodice

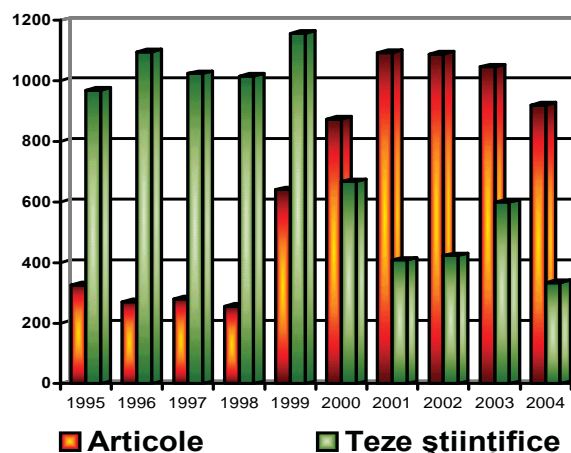

Fig. 2. Publicarea articolelor și a tezelor științifice

Rezultatele cercetărilor au fost prezentate la multiple foruri științifice naționale și internaționale. Numai în ultimii 10 ani colaboratorii universității au organizat 43 de congrese, 196 de conferințe și 43 de simpozioane (fig. 3). Totodată, rezultatele cercetărilor au fost prezentate la diferite foruri științifice internaționale din SUA, Franța, România, Germania, Spania, Olanda, Canada, Italia, Turcia, Grecia, Portugalia, Bulgaria, Austria, Cehia, Polonia, Israel, Rusia, Ucraina, Belarus, Uzbekistan, Lituania ș.a.

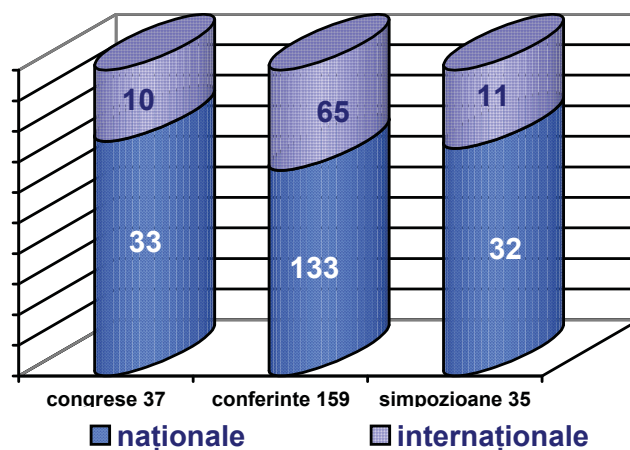

Fig. 3. Congrese, conferințe și simpozioane științifice organizate de colaboratorii USMF „Nicolae Testemițanu”, anii 1995 – 2004

Un domeniu aparte ce ține de realizările științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu” este activitatea inventivă și inovațională. În aceeași perioadă, 1995-2004, de către colaboratorii USMF „Nicolae Testemițanu” au fost elaborate și implementate în practica medicală 2192 metode noi de diagnostic, tratament și profilaxie (fig. 4).

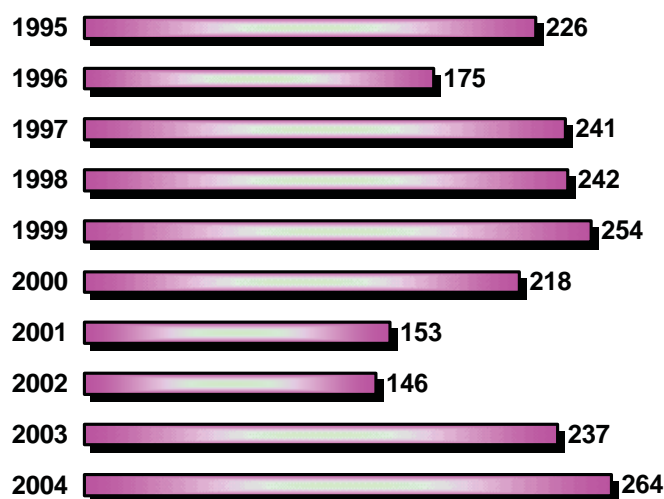

Fig. 4. Metode noi de diagnostic, tratament și de profilaxie implementate

Menționăm doar câteva din ele: preparatele medicamentoase noi, indigene *Izoturon*, *Difetur*, *Profetur*, *Metiferon* (preparate hipertensive); *Olizim* (decongestionant nazal), *Regesan* (remediu regenerativ și citoprotector); *Carbosem*, *Medicas E* (remedii absorbante); *Izohidrafural*, *Cimpelsept*, *Unguent antibacterian*, *Nucina* (remedii antibacteriene și antifungice).

Au fost descoperite peste 20 de substanțe noi din materie primă locală, cu proprietăți antibacteriene și antifungice pronunțate, care pot sta la baza lărgirii fondului de remedii antibacteriene și antifungice indigene; elaborate noi metode de diagnosticare microbiologică și imunologică, cum ar fi „Mediul de cultură pentru indicarea bacteriilor *Helicobacter pylori*”, „Mediul nutritiv pentru cultivarea *Campylobacter jejuni* și *Campylobacter coli*”, „Mediul nutritiv pentru depistarea selectivă a microorganismelor *Enterobacteriaceae*”, „Mediul selectiv de identificare a bacteriilor din genul *Streptococcus*”, „Mediul nutritiv pentru indicarea integrală a microorganismelor în apă”, „Mediul nutritiv pentru determinarea *Corynebacterium diphtheriae*”, „Preparat pentru indicarea oxidazei microbiene”, „Imunoreactiv pentru indicarea toxicității microbiene”.

S-au elaborat transplanturi pentru reconstrucția defectelor articulare, remodelarea lobului nazal și a plastiei faringelui; s-au construit diferite dispozitive și elaborate metode pentru optimizarea tratamentului: „Aparat pentru repoziția și fixarea oaselor bazinului”, „Dispozitiv pentru fixarea foițelor mucoase ale septului nazal”, „Dispozitiv pentru examinarea tubei auditive la pacienții cu otită medie cronică”, „Dispozitiv de stabilire în deformațiile și traumatismele coloanei vertebrale”, „Dispozitiv pentru tratamentul chirurgical al scoliozei”, „Dispozitiv pentru osteosinteza funcțională a fracturilor maleolare”, „Dispozitiv pentru determinarea fracturilor nazale”, „Metoda de osteosinteză a fracturilor rotulei”, „Metodă de preparare a autotransplantului osos”, „Metoda de osteosinteză a fracturilor perioprotetice de femur”, „Metoda de plasticie ligamento-tendinoasă în piciorul strâmb, plat și displastic la copii”, „Metode miniinvazive de diagnostic și tratament etiopatogenetic în infecția tractului urinar inferior la copii”, „Metoda de diagnosticare a funcției pancreasului la copii”.

A fost argumentat monitoringul microbiologic al calității produselor lactate, s-au elaborat standardele medicale de diagnostic și de tratament în hemoragiile cerebrale și accidentelor cerebral-vasculare, programul computerizat de evaluare a activității serviciului de salvare, algoritmul de calcul al capacității pieței farmaceutice etc.

În baza elaborărilor obținute pe parcursul ultimilor 10 ani de către colaboratorii USMF „Nicolae Testemițanu” au fost depuse 210 cereri și primite 201 brevete de invenție, tot în această perioadă au fost eliberate 1405 certificate de raționalizare (fig. 5, 6).

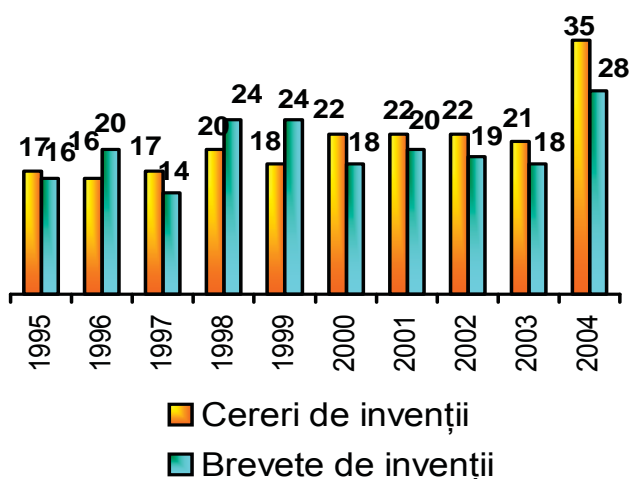

Fig. 5. Invenții propuse și brevetate

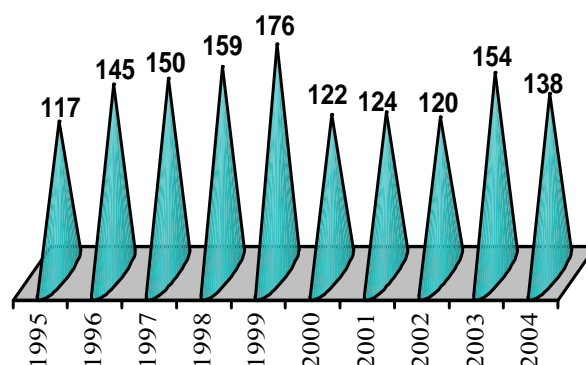

Fig. 6. Raționalizări ale colaboratorilor

În această perioadă colaboratorii USMF au participat cu elaborări brevetate la 123 de expoziții, inclusiv 62 internaționale, în cadrul cărora au fost obținute 38 medalii de aur, 66 de argint, 51 de bronz și peste 200 de diplome. Pentru rezultate remarcabile în inventică profesorii V. Gudumac și V. Prisacari s-au învrednicit de titlul „Inventator emerit al Republicii Moldova”, Medalia de aur OMPI (Organizația Mondială de Protecție Industrială, Geneva), Medalia specială de aur și Premiul Mare al AGEPI.

Printre inventatorii de forță ai USMF „Nicolae Testemițanu” se înscriu prof. V. Ghicavâi, menționat pentru rezultate performante în inventică cu Medalia specială de aur și Premiul Mare al AGEPI, premiul Parlamentului și al Ministerului Sănătății, cu circa 20 de medalii de aur, argint și de bronz la diverse expoziții naționale și internaționale; prof. F. Gornea, câștigător al concursului republican „Invenția anului 2004” și titular a mai multe medalii în cadrul expozițiilor naționale și internaționale, prof. B. Topor, menționat cu premiul Ministerului Sănătății al RM (1999), cu insigna „Inventator de Elită” (2002) și cu medalia de aur în cadrul EXPO-2000 (Hanover – Germania), prof. P. Moroz, apreciat cu Diploma de Excelență și Premiul Societății Inventatorilor din România, medaliat la mai multe expoziții naționale și internaționale, prof. Vlada-Tatiana Dumbrovă, menționată cu premiul „Cea mai bună femeie inventator” în cadrul expoziției „Infoinventiva-2000” și cu insigna „Inventator de Elită” în cadrul expoziției internaționale „Inventica-2002”, Iași, medaliată la mai multe expoziții naționale și internaționale, prof. Gh. Nicolau, distins cu Ordinul Regatului Belgia în grad de Comandor în cadrul Expoziției Internaționale „Bruxel-2004”, medaliat la mai multe expoziții naționale și internaționale etc.

În cadrul expoziției „Infoinventiva-2004” USMF „Nicolae Testemițanu” a fost recunoscută ca organizație cu cele mai bune rezultate în activitatea inventivă din țară și menționată cu Diploma de gradul I.

Toate aceste mențiuni servesc drept argument forte de înaltă apreciere a elaborărilor invenționale, efectuate în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”, din partea comunității naționale și internaționale.

O prerogativă a universității este pregătirea cadrelor științifico-didactice prin doctoratură, postdoctoratură și masterat. În ultimii 10 ani (1995-2004) în USMF au făcut doctoratul 473 de persoane, inclusiv 62 de cetățeni străini (România, Siria, Israel, Yemen, Palestina, Sudan, Iordania, Libia) (fig. 7). În aceeași perioadă au susținut tezele de doctorat 309 persoane, inclusiv 36 – teza de doctor habilitat în științe și 273 – teza de doctor în științe (fig. 8). De menționat faptul, că pe parcursul celor 60 ani de funcționare a universității au fost susținute 1200 teze, inclusiv 1032 de teze de doctor și 168 de teze de doctor habilitat în științe. În prezent în universitate funcționează 17 Consilii de susținere a tezelor de doctorat.

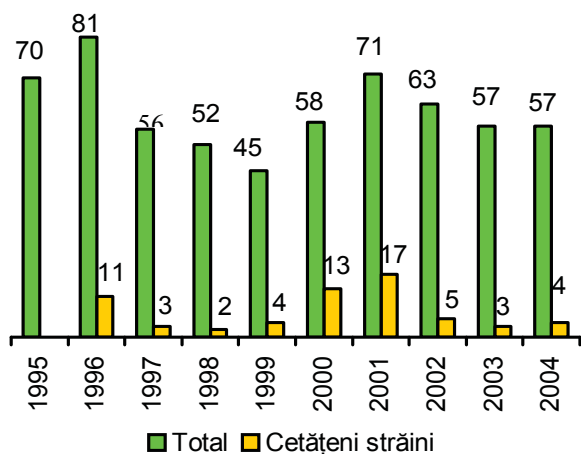

Fig. 7. Admiși în doctoratură

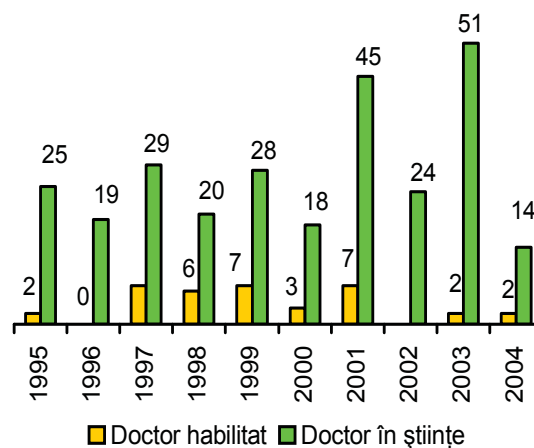

Fig. 8. Susținerea tezelor de doctorat

Din anul 1996 pentru instruirea cadrelor didactice și științifice la profilul medico-biologic a fost instituită pregătirea postuniversitară specializată prin masterat. Până în prezent au absolvit masteratul 74 de persoane, din care 30 au fost admise în doctoratură, 9 din ele au susținut teza de doctor în științe.

Un loc important în procesul de instruire și pregătire a rezervelor de cadre științifico-didactice la USMF „Nicolae Testemițanu” revine activității cercurilor științifice și Asociației Științifice a Studenților și Rezidenților. Această formă de activitate s-a dovedit a fi eficientă pe tot parcursul istoriei universității, permițându-ne a selecta cadrele științifico-didactice. Mulți dintre cei care au obținut grade și titluri științifice s-au familiarizat cu metodele noi de investigație și s-au format inițial ca cercetători și inovatori anume în cadrul cercurilor științifice studențești. Numai pe parcursul ultimilor cinci ani (2000-2004) în cercurile științifice studențești au activat 4549 de studenți. În baza investigațiilor efectuate în această perioadă de către studenți și rezidenți au fost publicate 836 de lucrări științifice, inclusiv 170 după hotărârile republicii, elaborate 48 de invenții și inovații și prezentate 1687 de comunicări științifice în cadrul conferințelor anuale ale colaboratorilor și studenților și circa 70 de comunicări la forurile științifice internaționale (fig. 9).

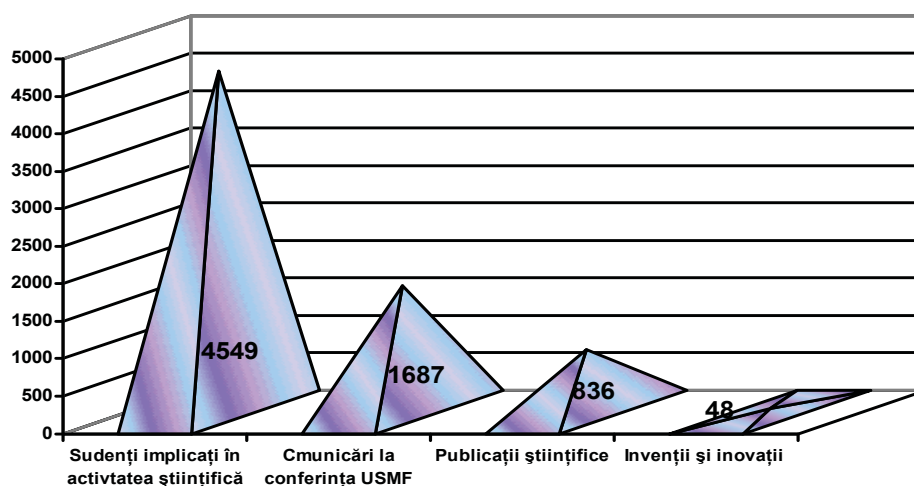

Fig. 9. Activitatea științifică a studenților, 2000-2004

În viitor acestei forme de activitate în pregătirea și selectarea tinerilor cercetători i se va acorda o atenție majoră, deoarece fără ea nu poate fi vorba de un progres esențial în știința medicală contemporană.

Pe parcursul celor 60 de ani de existență a Universității „Nicolae Testemițanu”, activitatea științifică a fost coordonată de profesorii N.I. Cornetov, B.I. Șarapov, N.T. Starostenco, V.M. Cernov, V.V.

Cuprianov, E.P. Kucinski, A.N. Molohov, N.L. Gladârevschi, N.Gheorghiu, A.A.Zorchin, B.Golea, S.M.Poliuhov, V.Halitov, V. Remizov, I. Oanceu, V. Prisacari.

La dezvoltarea științei medicale și pregătirea cadrelor medicale și științifico-didactice în diferite perioade o importantă contribuție au adus savanții emeriți ai Republicii Moldova, profesorii universitari, șefii de catedră. A.P. Lavrentiev, A.A.Gladcov, N.L. Gladârevschi, M.S. Mihlin, Is.R. Drobinschi, N. Cuznețov, Z.E.Gorbușina, V.F. Perfentieva, M.A. Poliuhov, A.A. Corovin, L.G. Bogaciova, E.A.Muhin, V.I. Zaharov, A.V. Șceglov, M.Gh. Sandu, M.V. Bocicariov, A.P.Dovganschi, L.Cobâleanschi, E. Popușoi, P. Galețchi, V. Vangheli, I.Prisacaru, Gh. Botezatu, E. Cicală, V. Melnic, F. Babilev, T. Gheoghița, V.Ghereg, S. Nicolai, V. Bețișor, E.N. Șleahov.

În prezent își continuă activitatea în funcție de profesor sau de profesor-consultant continuatorii școlilor științifice, profesorii universitari cu titlul de Om emerit A.Zorkin, Valentina Halitov, V.M.Nichitin, Natalia Cherdivarencu, Ghenrieta Rudi, T. Chiticari, E.Semeniuc, E. Maloman, V.A. Erencov, V. Ghețeu, V. Pavliuc, A. Danilov, I. Marin, A. Spânu, A. Izvoreanu, V. Jița, M. Corlăteanu, D.Croitoru, S.Poliuhov, V.N.Andreev, V.Popa, S.Țâbuleac, N.Fruntaș, B.Golea, S.Sârbu, M.Smișnoi, L.Iacuin, I. Podubnâi, P. Roșca, N.Oprea.

Actualmente majoritatea catedrelor și a școlilor științifice ale universității sunt conduse de profesori talentați. Printre ei sunt academicianul Gh. Ghidirim; membrii corespondenți I. Corcimaru, E.Gudumac, E.Gladun, V.Lacusta, N.Opopol, V.Procopișin, E.Zota; profesorii universitari C. Andriuță, V.Andrieș, Z.Anestiadi, C. Babiuc, E. Bendelic, Gr. Bivol, V. Botnari, V. Burlacu, I. Butorov, O. Cernetchi, Gh. Ciobanu, V. Cușnir, E. Diug, Vlada-Tatiana Dumbravă, N.Eșanu, C. Ețco, V. Friptu, Gr. Friptuleac, V. Ghicavâi, P. Godoroja, F.Gornea, L.Groppa, St. Groppa, V. Gudumac, V. Hotineanu, I. Ilciuc, V. Istrati, L. Lâsâi, V.Lutan, S. Matcovschi, P. Mogoreanu, I. Moldovanu, P. Moroz, Gh. Mușet, An.Nacu, Gh. Nicolau, V. Niguleanu, Gh. Ostrofeț, B. Pârgari, Il. Postolachi, V.Prisacari, V. Revenco, M. Revenco, M. Rudi, A. Sandu, A. Saulea, E.Stasii, D.Șcerbatiuc, M. Ștefăneț, A. Tanase, Ia. Tighineanu, D. Tintiuc, V.Topală, B.Topor, T. Țirdea, V. Țurea, V. Vovc, Gr. Zăpuhlâh.

O etapă nouă în dezvoltarea științei în Republica Moldova și a celei medicale, în special, a început o dată cu adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Hotărârii din 25 decembrie 2003 „Cu privire la aprobarea priorităților strategice ale cercetării-dezvoltării pentru anii 2004-2010” și a Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova din 20 iulie 2004.

Modernizarea științei autohtone, inclusiv cea medicală, constituie chezașia succesului nostru de aderare la structurile europene. Implementarea tehnologiilor informaționale avansate, participarea activă în cadrul proiectelor și granturilor transnaționale vor accelera procesul de făurire a spațiului european de cercetare-dezvoltare.

Un loc important în procesul de instruire-cercetare ocupă biblioteca universității, care numără circa 623 mii de cărți, dintre care 233 mii publicații didactice. În ultimul deceniu fondul bibliotecii s-a completat cu 144 mii de exemplare. Implementarea și utilizarea tehnologiilor informaționale moderne în activitatea bibliotecii, care a debutat în anul 1994, permit sporirea eficienței serviciilor de informare și documentare oferite beneficiarilor. O dată cu comasarea bibliotecii universității cu cea medicală republicană se vor crea condiții optime de asigurare informațională a procesului de instruire continuă și de cercetare.

În anul 1996 a fost fondat Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina”, care până în prezent a completat fondul de carte cu 100 de titluri de manuale și de materiale didactice, în total 85410 exemplare.

O parte componentă a activității multilaterale și complexe a universității și o direcție importantă în planul strategic de dezvoltare, care se înscrie în politica de integrare în structurile europene, este colaborarea internațională, care presupune integrarea în sistemele educaționale europene și mondiale, dezvoltarea mobilității studenților, rezidenților și profesorilor; implementarea noilor metode de instruire, cercetare, diagnostic și asistență medicală, obținerea granturilor de finanțare etc.

Universitatea are încheiate acorduri și convenții de colaborare și parteneriat cu peste 35 de universități și instituții medicale din Franța, SUA, România, Federația Rusă, Ucraina, Olanda, Italia, Siria, Iordania, Germania, India, Polonia, Republica Cehă ș.a. De exemplu, catedra Sănătate publică și Management întreține relații de colaborare științifică cu Organizația Mondială a Sănătății, Institutul de Demografie din Paris (Franța); catedra Otorinolaringologie – cu Departamentul ORL din Clinica Mayo (Menesota, SUA), facultățile de Medicină din Nantes și Angers (Franța), Institutul

de Fiziologie și Patologie a Auzului din Varșovia, Institutul Urechii „Hough” (Oklahoma, SUA), Clinica ORL a Universității de Medicină Albani (New-York); catedra Neurologie – cu Universitatea Johannes Guttenberg Maiuz, , Universitatea Frankfurt-pe-Main (Germania), Universitatea EMORY (SUA), Universitatea de Medicină „Karlo” (Cehia), Universitatea Paris VI; catedra Fiziologie și Reabilitare medicală – cu Universitatea „Joseph Fourier”(Grenoble); catedra Medicină internă nr. 4 – cu Spitalul „Laennec” (Franța); laboratorul Hepatochirurgie – cu Institutul Național de Nutriție „Salvador Zubiran” (Mexic); laboratorul Biochimie – cu Universitatea din Toronto și Universitatea Catolică din Roma (Italia), Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”, Iași; catedra Chirurgie N 1 – cu Institutul de Chirurgie și Transplantologie al A.Ș. din Ucraina (Kiev); catedra Chirurgie nr. 2 – cu Institutul de Chirurgie „A. Vișnevski” (Moscova); catedra Neurochirurgie – cu Clinica Baol Hamburg și Universitatea Frankfurt-pe-Main (Germania); catedra Obstetrică și Ginecologie FPM – cu Federația Internațională de Planificare a Familiei și cu Clinica de Obstetrică și Ginecologie din Geneva (Elveția); catedra Microbiologie – cu Institutul de Virusologie „D.Ivanovski” (Moscova); catedrele Farmacologie, Biochimie și Morfopatologie – cu Institutul de Medicină Experimentală din Sankt-Petersburg; catedra Anatomie – cu UMF „Carol Davila” (București) și Universitatea de Medicină din Minsk; catedra Urologie – cu Centrul de Transplant Senluis (Belgia) catedra Chirurgie operatorie – cu Universitatea Lonisvibile (SUA); catedrele Stomatologie - cu UMF, Cluj-Napoca (România), Universitatea din Republica Cehă; catedra Biofizică – cu Universitatea Joseph Fourier (Grenoble, Franța) și UMF (Timișoara, România); catedra Neurologie și Neurochirurgie FPM – cu Clinica de Epilepsie Bielefeld (Germania) și Spitalul Universitar de Neurologie Innsbruck (Austria) etc.

Circa 85 de colaboratori ai universității participă anual la ședințele societăților științifice internaționale, iar 127 de colaboratori sunt membri ai organismelor științifice internaționale și naționale din afara țării. 34 de colaboratori sunt membri ai colegiilor de redacție ale edițiilor științifice din străinătate, 34 –consultanți sau experți ai organismelor internaționale. Anual circa 28 de colaboratori țin cursuri de prelegeri și conferințe științifice după hotare.

Totodată, aproximativ 184 de savanți din străinătate anual vizitează USMF „Nicolae Testemițanu”. 32 de personalități din țară și de după hotare poartă titlul științific onorific Doctor Honoris Causa, conferit de USMF „Nicolae Testemițanu”: Boris Melnic, Timofei Moșneaga (Republica Moldova), Carol Stanciu, Marțian Cotrău, Vasile Cândea, Romeo Călărașu, Alexandru Pesamosca, Marius Bojiță (România), M. Peudleton, George Palade, James P. Smith, C. Donald Conibs, Jon Stuart Abramson, Stehen Mackler (SUA), Valentina A. Nasonova, Gheorghe N. Krâjanovski, Iurie P. Lisițin, Boris I. Tkacenko, Evgheni I. Ceazov, Vasile V. Kuprianov (Rusia), Michael Stark (Israel), Kazimierz Imielinschi (Polonia), Luis Bouvard, Francois Resche (Franța), Ruediger Loreuz, Hans Bradaczek, Helmut Hahn (Germania), Cavasin Pietro (Italia), Willem Heudrik Gispem (Olanda), Mahendra Prasad (India). La 32 de personalități din străinătate li s-a conferit titlul „Visiting Professor”, iar la 18 – titlul „Profesor Asociat”.

Deosebit de fructuoasă este colaborarea cu Facultatea de Medicină a Universității Virginia de Est (SUA). Pe parcursul parteneriatului cu această facultate și cu Alianța Americană Internațională pentru Sănătate a fost reconstruită și dată în exploatare Clinica de Asistență Medicală Primară și Centrul Didactic de Testare a Manoperelor Practice, instituții unice în regiunea de sud-est a Europei, activ folosite pentru acordarea asistenței medicale primare, formarea și perfecționarea continuă a medicilor de familie și pentru transferul de cunoștință și experiență în sectorul de asistență medicală primară al sistemului de sănătate din republică. Cu ajutorul partenerilor americani la universitate s-a inaugurat un Centru de Telemedicină pentru organizarea teleconferințelor, a cursurilor de instruire la distanță etc. În baza unui program aparte se dezvoltă parteneriatul dintre Facultatea Stomatologie și Asociația Dentară Americană din Statul Carolina de Nord, SUA.

Un rol aparte în dezvoltarea relațiilor de colaborare internațională revine Filiei Francofone, create în 1998, și cooperării cu instituțiile medicale de cercetare și învățământ medical din Franța. Prin intermediul ei au loc perfecționarea curriculumului universitar, grație extinderii accesului la programele de studii și la materialele didactice din țările francofone (Franța, Canada, Belgia, Elveția etc.), perfecționarea profesională și lingvistică a profesorilor, rezidenților și studenților prin intermediul stagiilor, cercetărilor științifice, conferințelor științifico-practice organizate și desfășurate în comun etc.

Consortiumul de sprijin al Filiei inițial a fost constituit din două universități din Franța – Uni-

versitatea din Bordeaux și Universitatea Joseph Fourier din Grenoble. Actualmente se prevede adărea la acest consorțiu a universităților din Nantes, Angers, Bruxelles etc. Alți parteneri sunt Grupul Spitalicesc „Sf. Augustin” din Malestroit și unele spitale din regiunile Bretagne și Pays de la Loire din Franța. Debutând în 1998 cu 30 de studenți și 32 de profesori și cu predarea în limba franceză a 12 discipline, actualmente Filiera reunește 120 de studenți (anii I-VI, facultatea Medicină Generală), 20 rezidenți și 82 de profesori de la 40 catedre. Practic, toți studenții și profesorii, antrenați în procesul de instruire, au trecut stagii în Franța.

În ultimii ani s-a lărgit considerabil geografia relațiilor de colaborare, s-au schimbat prioritățile, punându-se accentul pe activitățile catedrelor și pe inițiativa individuală a profesorilor și studenților. Numai în ultimii 4-5 ani peste 40 de studenți au câștigat burse de mobilitate la concursurile internaționale.

Începând cu anul 2003, colaborarea internațională este axată preponderent pe implementarea noilor metode de instruire, de perfecționare a procesului de studii și pe asigurarea cu echipament didactic și medical a catedrelor clinice. Integrarea în spațiul educațional european în contextul procesului de la Bologna, hotărârilor Guvernului Republicii Moldova, Planului de acțiune UE/RM constituie prioritatea în perspectivă a acțiunilor de cooperare internațională.

La nivel național USMF „Nicolae Testemițanu” conlucrează atât cu toate instituțiile medicale republicane, municipale, raionale, cât și cu alte instituții de cercetare și universitare din republică. Un exemplu elocvent poate servi colaborarea USMF „Nicolae Testemițanu” cu instituțiile A.Ș. a Moldovei. Relații de colaborare cu A.Ș.M. întrețin peste 20 de subdiviziuni (catedre și laboratoare științifice) ale USMF „Nicolae Testemițanu”, în special, cu Institutul de Genetică (catedrele Chirurgie, Neurologie, Medicină internă, Biologie moleculară și genetică medicală), Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie (catedrele Anesteziologie și reanimatologie, Medicină tradițională), Institutul de Microbiologie (catedra Microbiologie, LCCȘ), Centrul Științific de Patobiologie și Patologie (catedra Microbiologie), Institutul de Chimie (catedrele: Farmacologie, Stomatologie terapeutică, Obstetrică și ginecologie, Fiziologie și reabilitare medicală, laboratorul „Infecții intraspitalicești”), Institutul de Virusologie (catedra Neurologie), Institutul de Fiziologie a Plantelor (catedra Farmacognozie și botanică), Institutul de Fizică Aplicativă (catedra Biofizică, informatică și fiziologia omului).

Drept rezultat al acestor colaborări reciproce, au fost elaborate mai multe remedii medicamentoase (*Cimpelsept, Izohodrafural, Unguent antibacterian, Nucina, Carbosem* ș.a.), studiate aspectele genetice în multe maladii ereditare ale omului (neoplazii epiteliale ale colonului, neurologice, reumatice, hipertensiune arterială și alte boli cardiovasculare), perfecționat expres-diagnosticul în procesele patologice, efectuată investigarea sistemului aminoacidic la gravide și leuze, studiate mecanismele fiziologice ale acțiunii undelor milimetrice, afecțiunile virale ale sistemului nervos central și periferic, sintetizate și studiate mai multe substanțe biologice active, care potențial pot lărgi arsenalul de preparate medicamentoase și de diagnostic.

Există o mulțime de domenii în care ar putea fi integrate eforturile comune în procesul de cercetare-dezvoltare: elaborarea preparatelor medicamentoase, studierea etiologiei și a patogenzei maladiilor omului, perfecționarea diagnosticului paraclinic, studierea acțiunii factorilor biologici și fizici asupra organismului omului ș.a., pornind de la prioritățile științifice din țară, aprobate recent prin Hotărârea Parlamentului R.M. din decembrie 2003, precum și de la tematica subdiviziunilor universitare și a instituțiilor A.Ș. a Moldovei; organizarea în comun a forurilor științifice; elaborarea unui plan strategic comun în vederea pregătirii cadrelor științifice prin doctorat, ținând cont de cerințele actuale.

Activitatea multilaterală a universității este asigurată în prezent de o bază tehnico-materială, amplasată în 12 blocuri de învățământ, laboratoare și clinici medicale cu peste 10000 de paturi. Instruirea studenților, rezidenților și a medicilor cursanți este favorizată de peste 3300 de locuri în 16 cămine, 420 de locuri în cantine și bufete, de Centrul de educație estetică „Ion și Doina”, de tabăra de odihnă de pe malul Mării Negre din Sergheevka etc.

Pe parcursul ultimului deceniu, în condiții social-economice dificile, au fost efectuate reparații capitale și curente ale blocurilor, aulelor, sălilor de curs și de lucrări practice, laboratoarelor, căminelor universitare, care au fost înzestrate cu mobilier și aparatură modernă, s-a efectuat contorizarea tuturor serviciilor comunale, se realizează cu succes programul de decentralizare a energiei termice prin construcția cazangeriilor autonome pentru orașelul studentesc Malina Mică și Centru; s-au dat

în exploatare căminul Facultății de Pefecționare a Medicilor, Clinica de Asistență Medicală Primară, blocul de 72 de apartamente pentru profesori de pe strada „N. Testemițanu”, în atenția administrației s-au aflat măsurile de stopare a alunecărilor de teren, care creează pericol clădirii Laboratorului Central de Cercetări Științifice. Aceste măsuri au contribuit la păstrarea și dezvoltarea patrimoniului universitar, la economisirea și managementul rațional al resurselor financiare, îmbunătățirea salarizării și a condițiilor de muncă și de trai ale colaboratorilor și tineretului studios.

Grație ajutorului și sprijinului oferit de către stat, realizării programelor de parteneriat cu instituțiile de învățământ medical din SUA, Federația Rusă, România, Ucraina, Belarus, cu țările din Europa Centrală și de Vest, implementării unor proiecte de cercetare și dezvoltare instituțională cu susținerea organismelor internaționale, creării condițiilor atractive pentru instruirea cetățenilor străini a fost posibilă dezvoltarea continuă a potențialului științifico-didactic și a bazei tehnico-materiale de care dispunem. Aceasta a contribuit la sporirea prestigiului universității noastre, care este recunoscută în țară și în lume ca o instituție de învățământ medical, ce promovează reforme și activități în conformitate cu standardele educaționale mondiale. Drept confirmare servește acreditarea națională a universității de către Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare a Instituțiilor de Învățământ, aprobată prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 574 din 5 iulie 2001. În anul 2002 Facultatea Stomatologie a fost evaluată și acreditată de către Comisia Europeană de Evaluare Academică a Asociației DentEd. Recent Facultatea de Medicină Generală se află în procesul de autoevaluare cu acreditarea ulterioară de către Conferința Internațională a Decanilor Facultății de Medicină de expresie franceză, care include 33 de țări și 240 de universități și facultăți.

Care este astăzi misiunea Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”? Aceasta este definită de rolul-cheie pe care îl are în înfăptuirea atât a reformei în sistemul de sănătate, cât și a celei din învățământ. Astfel, pe de o parte, pregătirea viitorilor medici trebuie să integreze noul concept al „medicinii fără frontiere”, iar, pe de altă parte, universitatea are un rol central în procesul de eficientizare a sistemului de sănătate, al cărui scop este ameliorarea sănătății populației.

Numai universitatea este locul care poate să impună ca absolut necesară colaborarea totală dintre cele două sisteme: de învățământ și de sănătate, în scopul declarat al excelenței în educație, cercetare și în îngrijire a pacienților.

În fața acestor cerințe fundamentale Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” nu are decât o singură șansă – aceea de a privi în viitor. Ea trebuie și în continuare să ofere un înalt standard european în pregătirea viitorilor medici, să desfășoare cercetări biomedicale de valoare și, în relație cu activitățile educaționale și de cercetare, să promoveze servicii clinice exemplare.

Realizarea de mai departe a acestor obiective este posibilă doar prin spiritul de echipă și prin interpătrunderea între generații.